

26:353.2(197.1)

ЗАКОН

О

БЕРСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ ЈЕВРЕЈА
У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

БЕОГРАД

Штампарија »ФЕНИКС« — Краља Петра ул. бр. 57.

1930.

13976/6735

Задано у нови инвентар бр. 2218

1 јануара 1942 год.

Београд.

ЗАКОН

О

ВЕРСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ ЈЕВРЕЈА
У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

БЕОГРАД

Штампарија »ФЕНИКС« — Краља Петра ул. бр. 57.

1930.

Чл. 4.
36348

ЗАКОН

О

**ВЕРСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ ЈЕВРЕЈА
У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ**

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној

КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра правде, а по саслушању Председника Нашег Министарског савета, прописујемо и проглашујемо.

ЗАКОН

О

**Верској Заједници Јевреја
у Краљевини Југославији**

§ 1

Верску заједницу Јевреја у Краљевини Југославији образују сви припадници јеврејске вероисповести који живе у Краљевини Југославији. Њени припадници имају пуну слободу јавног исповедања своје вере.

**Вероисповедне општине и њихова
централна претставништва.**

§ 2

Припадници верске заједнице Јевреја организовани су по вероисповедним општинама које имају задатак да се брину за верске и културне потребе својих чланова. Све вероисповедне оп-

штине, осим православних, образују Савез јеврејских вероисповедних општина, а православне образују Удружење православних јеврејских вероисповедних општина.

Унутрашње уређење Савеза јеврејских вероисповедних општина и Удружења православних јеврејских вероисповедних општина, као и појединих вероисповедних општина, њихова права и дужности уређују се правилима која доносе Савез односно Удружење као и свака општина за себе, а потврђује их Министар правде и то за општине по предлогу Савеза односно Удружења. Исто важи и у погледу измене правила.

§ 3

Јеврејске вероисповедне општине, као и њихов Савез односно Удружење, самоуправна су тела која самостално управљају својим верско-управним, културним и добротворним установама, као и верском имавином и верским фондовима, а под врховним надзором државе. Оне самостално одлучују о примању задужбина (заклада), које су намењене верским задацима, и управљају њима под надзором задужбинских власти по Закону о задужбинама.

Савез односно Удружење и вероисповедне општине правна су лица и способна да по прописима Закона стичу и држе како покретна тако и непокретна добра, и да врше сва права која им као таквим припадају.

§ 4

Јеврејске вероисповедне општине и њихов Савез односно Удружење самостално врше контролу својих прихода и расхода, по поступку о свом рачуноводству, који ће Министар правде прописати уредбом, а подлеже, према одредби

другог става чл. 2 Закона о Главној контроли, врховном надзору Главне контроле, у толико што је Главна контрола овлашћена да утрошак прихода, према указаној потреби, контролише прегледима, било на захтев Министра правде или самих вероисповедних општина и њиховог Савеза односно Удружења.

§ 5

Свака вероисповедна општина једног или другог верског правца има своје подручје, и њени су припадници сви Јевреји оба пола који на том подручју живе, а припадају њеном правцу.

Из подручја једне вероисповедне општине може се издвојити један део, у циљу образовања нове општине другог верског правца или спајања са већ постојећом општином другог верског правца, ако то затражи најмање двадесет пунолетних и самосталних припадника општине и ако се докаже да се издвајање врши само из верских побуда и да ће у случају образовања нове општине бити довољно сретстава за издржавање њених службеника и за рад њених установа.

Вероисповедне општине којима не достају сретства за рад потребних установа и за издржавање службеника могу се укинути, а њихова имавина и територија придодати суседним општинама или једној од њих и то само онима које су истог верског правца.

Одлуке о оснивању, издвајању, спајању и укидању општина доноси Министар правде на предлог Савеза јеврејских вероисповедних општина, односно Удружења православних јеврејских вероисповедних општина, стављен у споразуму са заинтересованим општинама односно, у случају образовања нове општине, у спора-

зуму са члановима који траже да образују ту нову општину.

§ 6

Савез јеврејских вероисповедних општина и Удружење ортодоксних јеврејских вероисповедних општина централни су органи и претставници свих јеврејских вероисповедних општина свога верског правца у Краљевини Југославији. Они посредују у службеном саобраћају између централних државних власти и вероисповедних општина и заступају их пред тим властима. На захтев Министра правде, они дају мишљење о пројектима закона и уредаба који се тичу Верске заједнице Јевреја.

У правилима Савеза односно Удружења, која ће се донети према одредби другог става § 2, прописале се организација Управе Савеза односно Удружења и њихов делокруг.

§ 7

Све организације Верске заједнице Јевреја саме извршују своје одлуке и прибирају своје приходе.

На њихов захтев државне и самоуправне власти даваће своју административну помоћ за извршење њихових надлежно издатих и на закону основаних пуноважних одлука и пресуда, и наплаћиваће правилно разрезане дажбине и таксе.

§ 8

Правила вероисповедних општина, предвиђена у ставу другог § 2, морају садржавати ове основне одредбе:

1) подручја и седиште општине, општинског претставништва и надлежног матичног уреда;

2) права и дужности општинских припадника, нарочито у погледу изборног права;

3) састав и начин избора управе и рок трајања њене функције као и делокруг појединих органа њених;

4) начин постављања (избора) рабина, одредбе о његовим правима и дужностима, даље начин постављања и других службеника, са означавањем њихових права и дужности, и дисциплинске прописе за службенике;

5) начин извођења обуке у веронауци;

6) одредбе о приватним богомољама и верским састанцима;

7) одредбе о материјалном обезбеђењу верских установа припадника нарочитих обреда, ако таквих има у општини;

8) начин разрезивања приноса и прибирања сретстава за издржавање општине и њених установа;

9) пензиони статут за службенике и њихове породице;

10) поступак за измену правила.

Имовина, приходи и расходи јеврејских вероисповедних општина и њихова Савеза односно Удружења

§ 9

Материјална сретства, која су потребна јеврејским вероисповедним општинама и њиховом Савезу односно Удружењу за остварење њихових задатака, подмирују се:

1) из прихода њихове имовине;

2) из верских такса и приноса;

3) из прилога и поклона, као и из прихода задужбина и фондова и евентуалног разреза на ова имања;

4) из евентуалних прилога политичко-управних општина;

5) из сталне државне помоћи.

Државна помоћ утврдиће се посебном уредбом коју доноси Министар правде у споразуму са Министром финансија по саслушању Савеза јеврејских вероисповедних општина и Удружења ортодоксних вероисповедних општина, а на основу стварне потребе и дотације, предвиђене у државном буџету расхода за 1929/30 годину. Ова ће се помоћ исплаћивати преко Савеза и Удружења, сразмерно према броју припадника у свима њиховим општинама.

Политичко-управне општине које у своје годишњем буџету одређују за верске сврхе сталне помоћи одређиваће сразмерно такву помоћ и за јеврејске вероисповедне општине које се у њима налазе.

§ 10

Свих јавних дажбина ослобођавају се: зграде намењене слижби Божјој, верским, верско-просветним и добротворним установама; општински домови у колико су у њима смештена верска надлештва, установе или станове духовника; и јеврејски културно-историски споменици.

§ 11

Службена преписка и аманетна пошта јеврејских вероисповедних општина и њихова Савеза, односно Удружења као и рабинских надлештава и Врховног рабината ослобођава се плаћања поштарине и телеграфске таксе.

§ 12

Сви Јевреји оба пола, који имају своју имаовину или приход као и они који су способни за

самосталну привреду, дужни су плаћати све врсте верских приноса и дажбина за покриће потреба своје вероисповедне општине и њених установа.

Плаћању ових приноса и дажбина подлежу и они Јевреји оба пола који не станују на територији вероисповедне општине свога правца, али имају на њој своје добро или држе неко имање под закуп или се баве неким обртом, трговачким или индустријским предузећем.

У случају да један члан иступи из своје општине па ступи у другу јеврејску општину, која постоји у истом месту, дужан је да до краја пете буџетске године, после године иступања, плаћа општинске приносе и дажбине оној општини из које је иступио, и то у суми којом је био задужен у времену иступања. То вреди и за случај из става другог § 5.

Духовни и верско-самоуправни преставници и службеници

§ 13

Духовни поглавар Верске заједнице Јевреја у Краљевини Југославији је Врховни рабин са седиштем у Београду. Он се поставља Краљевим указом на предлог Министра правде, између тројице кандидата које бирају заједнички Главни одбори Савеза и Удружења, претседници вероисповедних општина свих верских праваца у Београду, Загребу, Скопљу, Сарајеву, Новом Саду, Суботици и Осијеку, у колико нису заступани у Главним одборима, и сви рабини који су са службом у јеврејским верским установама у Краљевини.

Ако се упразни место Врховног рабина, има се најдаље у року од шест месеци извршити избор кандидата за новог Врховног рабина. До избора

новог Врховног рабина, функције његове врши рабин кога одреди Министар правде по предлогу Главних одбора Савеза и Удружења, стављеном у споразуму са оба Рабинска синода.

Принадлежности Врховног рабина и лични и материјални расходи Врховног рабината утврђују се у субвенцији коју држава даје Верској заједници Јевреја одвојено од остале суме те субвенције.

Врховни рабин има право на пензију чиновника I групе I категорије. Његова лична пензија, као и породична пензија после његове смрти, плаћа се из државног буџета по прописима Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанскога реда.

§ 14

Врховни рабин претседник је оба Рабинска синода, од којих је један састављен од три члана и два заменика, изабраних између рабина ортодоксног верског правца, а други од пет чланова и три заменика, изабраних између осталих рабина. Њих бира скупштина рабина једног и другог верског правца.

Рабински синоди под претседништвом Врховног рабина дају мишљење о свим питањима верског карактера, која се спроводе кроз Главни одбор Савеза јеврејских вероисповедних општина, односно Удружења ортодоксних јеврејских вероисповедних општина.

Ако Главни одбор Савеза не усвоји мишљење свога Рабинског синода, коначну одлуку доноси специјални одбор у који улазе шест чланова Рабинског синода, међу којима је Врховни рабин и шест чланова нерабина Главног одбора Савеза које одреди управа Савеза. Специјалном

одбору претседава Врховни рабин, а одлука се доноси простом већином гласова.

§ 15

Духовни поглавари вероисповедних општина су рабини. У општинама Савеза они су вирилни чланови општинских одбора онда, када ови решавају верска питања. У ортодоксним општинама рабини су вирилни чланови општинског одбора у опште. Општински одбор решава верска питања у првом степену.

Постављење (избор) рабина и свих службеника врше самостално вероисповедне општине.

§ 16

Рабини и остали верски службеници постављају се декретом претседништва вероисповедних општина трајно или привремено. Привременост не сме трајати дуже од три године за рабина, а за остале службенике не дуже од пет година.

Трајно намештени рабин или други верски службеник не може бити из службе отпуштен, осим на основу извршене дисциплинске пресуде, изречене у дисциплинском поступку по правилима дотичне општине и Савеза јеврејских вероисповедних општина односно Удружења ортодоксних јеврејских вероисповедних општина.

§ 17

Рабини и остала духовна лица нису обавезни лично да врше оне јавне послове који се према јеврејским верским прописима не слажу са њиховим чином и позивом.

§ 18

Слижбено верско звање, било у вероисповедној општини било у државној служби, могу

добити лица која имају за то квалификације које прописује и цени Врховни рабин са дотичним Рабинским синодом.

Страни држављани могу бити само привремено постављени за чиновнике и службенике вероисповедних општина и то само са одобрењем Министра правде.

§ 19

Звања претставништва Савеза јеврејских вероисповедних општина односно Удружења ортодоксних јеврејских вероисповедних општина, као и појединих општина, су почасна.

Лица која су осуђена или су под кривичном истрагом због кривичних дела бесчастеће природе, као и она која падну под стечај или под старатељство, не могу бити бирана нити вршити своју дужност за време трајања ових препрека.

§ 20

Дисциплинске кривице рабина и осталих службеника вероисповедних општина расправљају се према правилима дотичних вероисповедних општина и правилима Савеза јеврејских вероисповедних општина односно Удружења ортодоксних јеврејских вероисповедних општина.

Вероисповедне општине Савеза решавају по дисциплинским кривицама својих верских службеника, изузев рабина.

Савез јеврејских вероисповедних општина решава у другом и последњем степену по жалбама на одлуке својих вероисповедних општина, а у првом и последњем степену по дисциплинским кривицама рабина својих општина.

По дисциплинским кривицама ортодоксних рабина и других верских службеника ортодоксних општина пресуђује ортодоксни Рабински синод.

Дисциплински поступак против рабина и осталих верских службеника може да покрене и Рабински синод по службеној дужности.

Државне власти које поведу кривичну истрагу против верско-самоуправних службеника известиће о томе, као и о коначном резултату истраге, Врховног рабина и Савез јеврејских вероисповедних општина односно Удружење ортодоксних јеврејских вероисповедних општина.

Верска настава и теолошке школе

§ 21

У свима државним и приватним школама, које похађају ученици јеврејске вероисповести, јеврејска верска настава предаје се у сагласности са надлежним јеврејским вероисповедним општинама од стране њихових верских органа, а по одредбама законских прописа о тим школама.

Наставне планове и програме за предавање веронауке прописује надлежни Министар, узимајући у обзир потребу верског васпитања, по предлогу Савеза јеврејских вероисповедних општина, а у погледу припадника ортодоксног јеврејског верског правца по предлогу Синода ортодоксних рабина. За уџбенике веронауке важиће прописи закона о уџбеницима. За све уџбенике даће Савез јеврејских вероисповедних општина односно Синод ортодоксних рабина своје одобрење у погледу њихове верске садржине.

У државним основним школама веронауку могу предавати квалификована духовна лица вервучитељи, у смислу прописа Закона о народним школама.

Вероучитеље духовна лица у свима народним школама поставља Министар просвете из реда кандидата предложених од стране Савеза јев-

рејских вероисповедних општина односно Синода ортодоксних рабина. Вероучитеље у државним средњим и стручним школама поставља надлежни Министар између кандидата који поднесу одобрење Савеза јеврејских вероисповедних општина односно Синода ортодоксних рабина да могу предавати веронауку у средњим школама. Све вероучитеље премешта и разрешава дужности Министар по одредбама школског закона.

Вероучитеље у свима приватним школама поставља и премешта управа школе по одобрењу надлежне јеврејске вероисповедне општине. И за ове учитеље важе прописи школских закона.

Савез јеврејских вероисповедних општина односно Синод ортодоксних рабина може одузети већ издато одобрење оним вероучитељима који не предају веронауку онако како прописује јеврејска вера или који, иначе, својим животом и радом не одговарају својој вероучитељској дужности.

§ 22

Јеврејски средњи теолошки завод је призната установа којом управља Савез јеврејских вероисповедних општина.

У случају, ако се оснује такав завод ортодоксног верског правца, њиме управља Удружење ортодоксних јеврејских вероисповедних општина.

У колико оваки заводи не би давали услова за образовање рабина, дозвољено је стицање спреме на иностраним заводима. Квалификације ових цениће надлежни Рабински синод.

Опште одредбе

§ 23

Службени језик јеврејских вероисповедних општина и њихових централних установа је

службени државни језик. На овом језику воде се и верске матрикуле и из ових издају сва документа. Ови изводи имају карактер јавних исправа.

§ 24

Ниједна јеврејска вероисповедна општина не може вршити верске обреде према припаднику друге јеврејске вероисповедне општине ове Краљевине док дотични не поднесе доказ да је испунио према општини којој припада све своје обавезе. Изузима се случај сахране, кад због удаљености и времена није могуће сачекати подношење ових доказа.

§ 25

Јеврејски верски принципи, кад државни и општински службеници, војници и ђаци имају одмор у смислу закона, ови су:

- 1) Пасха, прва два дана и последња два дана;
- 2) Шевуот, два дана;
- 3) Рош-Ашана (Нова Година), два дана;
- 4) Јом Кипур, један и по дан (пола дана уочи Јом Кипура);
- 5) Сукот, прва два и последња два дана.

Прелазна наређења

§ 26

Одредба првог става § 5, у колико се њоме предвиђа да у једном месту не може бити више општина истог верског правца, не важи за оне општине које већ постоје у неком месту на дан ступања овог закона на снагу.

§ 27

Све јеврејске вероисповедне општине имају на основу овог закона, у року од три месеца од ступања његова на снагу, донети нова правила овом

закону саобразно, која ће поднети Савезу јеврејских вероисповедних општина односно Удружењу ортодоксних јеврејских вероисповедних општина на оцену, а ови иста Министру правде на потврду.

§ 28

По ступању на снагу овог закона престају да важе сви закони, уредбе и други прописи по предмету овог закона.

§ 29

Овај закон ступа у живот када га Краљ потпише, а обавезну снагу добија, када се обнародује у »Службеним новинама«.

Бр. 103860.

14 децембра 1929 год.,
Београд.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар правде,

Д-р М. Сршкић с. р.

Видео и ставио Државни печат,
Чувар Државног печата,

Министар правде,

Д-р М. Сршкић с. р.

Претседник Министарског савета,
Министар Унутрашњих послова,
Почасни ађутант Њ. В. Краља,

Дивизијски ђенерал

Пет. Живковић с. р.

И. В. К.

36 348